

עלון סיפורים להלכה שלמה

ערב שבת קודש פרשת פקודי

גליון מס' 8

בס"ד

לטיול יצאנו – חלק ד' הלכות בשר וחלב

תקציר – כיתתו של עידו יצאה לטיול שנתי בן שלושה ימים לרמת הגולן. מורה הכיתה, הרב חנן, הודיע כי בערב היום השני של הטיול הכיתה תכין בעצמה ארוחה בשרית לכבוד סיום מסכת ביצה. על עידו הוטל להביא סיר בשרי אך במקום להביא את הסיר הבשרי הוא הביא בטעות סיר חלבי. במהלך הטיול הבחין עידו בחנות כלי בית והתכוון לקנות סיר חדש, כששמע הרב חנן על הבעיה שנוצרה אמר לעידו כי הוא יחשוב על רעיון לפתרון הבעיה, בבוקר היום השני ניגש הרב חנן לעידו והודיע לו כי אכן מצא פתרון.

את סעודת סיום המסכת שלנו. נחום יחלק לכל אחד את תפקידו להערב, אני מאחל לכולנו ערב מוצלח ונעים."

בינתיים, עד שכל הכיתה התארגנה לתחילת הבישולים, אליהו, מנחם, נתן ואיתן יצאו לסיבוב במרחבי האכסניה "ממש קר פה" העיר אליהו – "צודק" אישר איתן – "היה מתאים לי עכשיו כוס שוקו חם" הוסיף נתן – "אז מה הבעיה???" בואו נכין שוקו חם! הציע אליהו – "אבל מאיפה יש לך שוקו?" שאל איתן – "מה הבעיה!?" אמר אליהו "הבאתי מהבית שוקו, חלב עמיד ופינג'אן להכנת שוקו חם, בדיוק לזמן כזה!" – "אתה רציני???" התפלא מנחם – "כן" אישר אליהו "אפילו הבאתי כף חלבית לערבוב!" – "אליהו, אתה גדול! כל הכבוד לך!" אמר איתן בקול רם – "נתן, אנחנו רק צריכים את האמגויות שלך, ותוך דקה הכל מוכן!" הוסיף אליהו. הבחורים

התמקמו בקצה הדשא שמאחורי האכסניה, והחלו בהכנת השוקו. הם היו כל כך עסוקים עד שלא שמו לב לזמן הרב שחלף מאז החלו במלאכה.

באותה שעה, התקבצו שאר בני הכיתה להכין את ארוחת הערב – "מישהו ראה את נתן?" צעק נחום "אני צריך שיביא את האמגויות שלו". – עוד מישהו צעק: "ומישהו ראה את אליהו, איתן ומנחם?" כשלא התקבלה תשובה, הציע הרב חנן כי חלק מהבחורים יתחילו לבשל, והשאר ייצאו לחפש אחר החבורה האובדת, כשהגיע קבוצת החיפוש, בראשות הרב חנן, אל מאחורי האכסניה, נמצאו הבחורים. – "כל הכבוד לכם!" פנה הרב חנן בקול כעוס לקבוצה "כולם מחפשים אחריכם, ואתם יושבים פה בנחת ושותים שוקו חם... יפה מאוד! מדוע לא הודעתם לאף אחד לאן אתם הולכים?"

החבורה הרכינה ראשה בבושה, ולא אמרו דבר. "קדימה, תקפלו פה את החיננה שלכם, ובואו להצטרף לשאר הכיתה". אליהו ומנחם קיפלו בזריזות את הציוד שהביא אליהו ומתוך המהירות לא שמו לב כי שכחו להכניס את הכף לתיק, והחלו לרוץ לכיוון מקום התכנסות הכיתה. איתן,

"הרב?" שאל עידו בהתרגשות "מה הפתרון שהרב מציע?" – "הפתרון שמצאתי הוא פשוט מאוד. היות והסיר הוא לא בן יומו, כלומר שלא בישלו בו חלבי בעשרים וארבע שעות האחרונות, ניתן יהיה לבשל בסיר זה אורז, ואת האורז לפי רוב הפוסקים ניתן יהיה לאכול יחד עם בשר שיבושל בסיר אחר. ואם נרצה לצאת ידי חובת כל הדעות לא נאכל את האורז ממש עם הבשר. ובא לציון גואל". עידו הרגיש כי

אבן נגולה מעל ליבו, והתחיל לקפוץ משמחה, "תודה הרב, עכשיו אני רגוע, וואי כמה לחוץ הייתי מחשש שבגללי כל סעודת הסיום תייהרס". הרב חנן חיך "עידו, תדאגו שלא יטגנו בסיר שלך בצל!" – "למה?" שאל עידו. – "משום שיש כלל הלכתי האומר שדבר חריף מפליט טעם בלוע" – ביאר הרב חנן – "מה זה מפליט?" שאל עידו. – "כשמטגנים את בצל

הוא מוציא מדפנות הכלי את הטעם שבלוע שם ומשביח אותו, ולכן תשים לב שכשמכניסים את האורז בסיר שלא יהיה בו דבר חריף!" הסביר הרב חנן. – "אבל מה זה שווה אורז בלי קצת בצל מטוגן?" התלונן עידו – "גם לזה מצאתי פתרון" הבהיר הרב חנן: "תטגן את הבצל במחבת פרווה של אחד הבחורים, ואחרי שהבצל מטוגן תעביר אותו לסיר האורז ותכין את האורז" אמר בהתלהבות הרב חנן. – "אבל איך זה יעזור? זה עדיין בצל?" הקשה עידו. – "ערוך השלחן בהלכות בשר בחלב כותב שאם מאכל חריף כבר בושל או טוגן פקעה חריפותו ואין בו דיני חריף!" הסביר הרב חנן. – "הרב אתה אלוף!!!" אמר עידו כשעיניו נצצו.

הכיתה המשיכה במסלול בנחל זוויתן. הם ראו את בריכות המים ואת המפלים המרהיבים, בין לבין הבחורים למדו משניות, וכל אחד בתורו לימד את שאר הכיתה את המשניות שהכין. בסוף המסלול שמוליק המדריך אף הרשה להם לשכשך את רגליהם במים. בערב שבו הבחורים לאכסניה ללינת הלילה: "בחורים, שימו לב!" הודיע הרב חנן "היום חורנו מוקדם לאכסניה כדי שנספיק להכין

בבישולים ולהקשיב לדבריו של הרב חנן: "תלמידים יקרים: א. גם אם נישאר כולנו רעבים כל הלילה, לא אסכים שאף אחד כאן יפגע בשני. גם אם נגרמה טעות לא אסכים שיהיה כאן לשון הרע או האשמות הדדיות. ב. שוב אני חוזר. אף אחד לא יוצא משטח האכסניה ללא רשות! ג. קצת הלכות בשר בחלב: כף חלבית בת יומא שהוכנסה לסיר בשרי היא נאסרת, ולכן את הכף נצטרך להגעיל. ד. הקציצות שבסיר אמנם היו אמורות להיאסר. אך מכיוון שיש כאן בערך 80

קציצות, הטעם הבלוע בכף שעבר לכף בטל ב-60 בתוך כל הקציצות ולכן הן מותרות".
 - "באמת???" צעק אליהו "מותר לאכול אותם?" - "כן" השיב הרב חנן "כמובן, שלא עושים כן לכתחילה! אך לאחר מעשה הדבר מותר!" והוסיף: "את הכף אנו נכשיר בהגעלה אחרי הארוחה".
 אליהו ניגש לבועז ואמר לו: "סליחה שפגעת בך! אני ממש מצטער".

כשהסעודה הייתה מוכנה ישבו הילדים ורצו לאוכל. אך הרב חנן עצר אותם: "מה שכחנו?" - "לא יודעים!" אמרו הילדים - "הסיום!!!" קרא הרב חנן. - "הא... נכון!" קראו כולם. - "מי הבחור שצריך ללמד אותנו את המשנה האחרונה?" שאל הרב חנן - עידו הצביע. - "עידו אנחנו מוכנים לסיום!" אמר הרב חנן, ואמר לו בשקט: "עבורך זו באמת סעודת סיום שמחה ומיוחדת".

הבחורים אכלו ושמחו, ולפני ברכת המזון הכריז הרב חנן: "יש לי הודעה משמחת נוספת ששכחתי קודם להודיע שבת זכור תהיה אי"ה שבת ישיבה ואני מצפה שאיש בל יעדר" - "יש!!! צהלה כל הכיתה. ומיד החל זימון בעשרה יחד עם ברכת המזון.

שהלך אחריהם, שם לב לכך, הרים את הכף וריץ אחרי אליהו כדי להחזיר לו את הכף. בינתיים נחום ניצח על מלאכת הבישול. בסיר של עידו הוכן אורז ובסיר השני הכינו הבחורים כדורי בשר ברוטב עגבניות "הי, איתן!! בוא תעזור לי רגע" קרא נחום "אני צריך מישוהו שיעזור לחתוך בצל". איתן הניח את הכף ליד סיר הבשר וניגש לעזור לנחום "בועז, אתה זוכר לערבב את כדורי הבשר?" צעק מתן "כן, אני זוכר!" אישר בועז ולקח את הכף

שהניח איתן, והחל מערבב את כדורי הבשר: "מממ איזה ריח טוב!" אמר אליהו והתקרב לסיר הבשר. - "זה ממש מריח טוב" הוסיף - "רגע, בועז, מאיפה יש לך את הכף הזו?" שאל אליהו "לא יודע" ענה בועז "היא הייתה מונחת פה, אז לקחתי אותה כדי לערבב את כדורי הבשר" - "אוי לא! מה נעשה עכשיו?" קרא אליהו "זו הכף החלבית שהבאתי מהבית, והשתמשת בה לערבוב תבשיל בשרי". למשמע הצעקות התקרב הרב חנן לבועז ואליהו: "מה קרה?" פנה הרב חנן לאליהו "על מה הצעקות?" - אליהו סיפר לרב חנן כמעט בדמעות: "פשוט ערבבו את סיר הבשר עם הכף החלבית, שרק לפני כמה דקות השתמשו באותה כף לערבוב השוקו חם שהכינו! ולכן צריך לזרוק לפח את כל הקציצות כולם! והכל באשמת בועז המוכשר! כל הכיתה תישאר רעבה!!!" - הרב חנן נזקף: "סליחה!!! אינני מוכן לשמוע כאן לשון הרע ולא האשמות של אחד כלפי השני!" אמר בתקיפות "כעת, בואו ננסה לפתור את הבעיה שלנו" - "הרב, הכל לפח!!! ואנחנו נישאר רעבים!!!" אמר בדמעות אליהו. - הרב חנן הניח ידו על כתפו של אליהו ואמר: "אליהו, קודם כל תירגע. אח"כ תכנס את כל הכיתה, אני רוצה ללמד אתכם כמה דינים בהלכות בשר בחלב". אליהו שטף את פניו וקרא לכולם להפסיק

סיכום הלכתי - הלכות בשר וחלב

- ⚡ לפי רוב הפוסקים סיר חלבי נקי שאינו בן יומו היינו שלא בישלו בו בעשרים וארבע שעות אחרונות אם בישלו בו מאכל פרווה - מותר לאוכלו יחד עם מאכל בשרי (וכן להפך). וכל זאת כשלא בישלו מאכל חריף בסיר.
- ⚡ מאכל חריף מפליט טעם שבלוע בסיר. ולכן מאכל חריף כגון בצל שבושל בסיר חלבי בן יומו יהיה אסור לאכלו בארוחה בשרית. לדעת האשכנזים גם אם הסיר הוא אינו בן יומו.
- ⚡ ערוך השלחן בהלכות בשר בחלב כותב שאם מאכל חריף כבר בושל או טוגן כיוון שפקעה חריפותו מעתה אין בו דיני חריף.
- ⚡ כף חלבית בת יומא שהוכנסה לסיר עם בשר היא נאסרת, ויש צורך להגעילה במים רותחים (בדומה לדיני הגעלת כלים בפסח).
- ⚡ עם השתמשו בכף חלבית בת יומא בערבוב מאכל בשרי, אם כמות הבשר היא יותר מפי 60 מהכף. לדעת כל הפוסקים התבשיל לא נאסר. כל זאת כאמור רק בדיעבד אך לכתחילה אין לעשות כן.

מקורות

- ⚡ שלחן ערוך ורמ"א על יורה דעה סימן צה סעיפים א-ב, ונושאי כלים עליו.
- ⚡ שלחן ערוך ורמ"א על יורה דעה סימן צד סעיפים א-ה, ונושאי כלים עליו.
- ⚡ פתחי תשובה יורה דעה סימן צו סעיף קטן ד.
- ⚡ ערוך השלחן יורה דעה סימן צו אות כ.

העלון מוקדש השבוע לעילוי נשמת האדמו"ר הרב ישראל ב"ר אברהם מרדכי זצוק"ל
 בעל הבית ישראל מזור זצ"ל
 ב' אדר